

Kultur- och fritidsförvaltningen
Martin Averhed

2023-03-19

Dnr KOF 2023-90

Kultur- och fritidsnämnden

Val av fyllnadsmaterial i konstgräsplaner – beslut

Förslag till kultur- och fritidsnämndens beslut

1. De planerade konstgräsplanerna i Berga, Lambohov och Lingham upphandlas med gummigranulat som fyllnadsmaterial.
2. Konstgräsplanerna anläggs och hanteras utifrån Svenska Fotbollsförbundets rekommendationer för att minimera spridningen av fyllnadsmaterial till omgivande miljö.

Ärende

Kultur- och fritidsnämnden beslutade i maj 2022 (KOF 2022-05-19 § 51) att anlägga nya konstgräsplaner i Berga (Skarpan) och Lambohov. Kultur- och fritidsnämnden beslutade även i september 2022 (KOF 2022-09-22 § 74) att anlägga en konstgräsplan i Lingham.

Anläggningarna är under vintern/våren 2023 föremål för projektering för att kunna upphandlas i maj-juni 2023.

De befintliga konstgräsplanerna i Ekängen, Skäggetorp, Ljungsbro och Linköping Airdome har upphandlats med krav på alternativa fyllnadsmaterial. Erfarenheterna av dessa fyllnadsmaterial visar att de vintertid blir hårda, hala och resulterar i skrap- och brännskador och är därmed en säkerhetsrisk för de som nyttjar anläggningarna.

Utifrån säkerhet, spelaregenskaper och nyttjandegrad föreslås de planerade konstgräsplanerna i Berga (Skarpan), Lambohov och Lingham att upphandlas med gummigranulat som fyllnadsmaterial. Anläggningarna föreslås anläggas och hanteras utifrån Svenska Fotbollsförbundets rekommendationer för att minimera spridningen av fyllnadsmaterial till omgivande miljö.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Val av fyllnadsmaterial i konstgräsplaner - beslut, 2023-03-30

Bilaga Fyllnadsmaterial i konstgräsplaner – Underlag för ställningstagande

Bakgrund

Kultur- och fritidsnämnden har under 2022 (KOF 2022-05-19 § 51, KOF 2022-09-22 § 74) beslutat att anlägga nya konstgräsplaner i Berga (Skarpan), Lambohov och Lingham. Projektering av de nya anläggningarna pågår och kultur- och fritidsförvaltningen avser att genomföra upphandling i maj-juni 2023.

Inför upphandlingen behöver upphandlande aktör göra ett antal ställningstaganden, bland annat vilken typ av konstgrässystem som ska upphandlas.

De senaste åren har konstgräsplaner och dess miljöpåverkan varit föremål för diskussion, utredningar, studier och tester. Framförallt har diskussionen handlat om det gummigranulat som används i de flesta konstgräsplaner. Detta gummigranulat räknas som mikroplaster och har inte en naturlig nedbrytning. Vid nyttjande och drift av dessa konstgräsplaner finns risk för att gummigranulatet sprids utanför anläggningen. Spridningen sker främst genom smältvatten efter snöröjning och via spelares skor och kläder.

Det har gjorts flertalet studier och tester för att få en bild av omfattningen av denna spridning. Dessa studier och tester visar dock på väldigt varierande uppgifter om hur stor spridningen är. Det skiljer sig också åt mellan olika länder, olika kommuner och olika anläggningar.

Spridningen av mikroplaster från konstgräsplaner är också en del av det arbete som pågår inom EU där Europeiska Kemikaliemyndigheten tagit fram ett förslag om hur spridningen av mikroplaster ska minska. När det gäller fyllnadsmaterial i konstgräsplaner är förslaget ett förbud att sälja gummigranulat med en omställningsperiod på 6 år.

Med anledning av konstgräsplaners påverkan på miljön har Linköpings kommun under de senaste åren valt alternativa fyllnadsmaterial i de konstgräsplaner som har uppförts i Ekängen, Skäggetorp, Ljungsbro och Linköping Airdome. Erfarenheterna av dessa fyllnadsmaterial visar att de vintertid blir hårda, hala och ger upphov till skrap- och brännskador och är därmed en säkerhetsrisk för de föreningar som nyttjar anläggningarna.

Utifrån säkerhet och spelegenskaper finns det idag helt enkelt inget alternativ som fungerar. Dessa erfarenheter delar Linköping med flertalet andra kommuner i Sverige.

Utifrån säkerhet, spelaregenskaper, ekonomi och nyttjandegrad föreslås de planerade konstgräsplanerna i Berga (Skarpan), Lambohov och Lingham att upphandlas med gummigranulat som fyllnadsmaterial. Anläggningarna föreslås anläggas och hanteras utifrån Svenska Fotbollsförbundets

rekommendationer för att minimera spridningen av fyllnadsmaterial till omgivande miljö. Rekommendationerna innebär bland annat följande:

- Den viktigaste åtgärden när det gäller att minimera spridning av gummigranulat är att behålla granulatet inom anläggningen.
- Ordentliga ytor för snöupplag (asfalt eller konstgräs).
- Mindre planer vintertid.
- Binda ihop dräneringen till ett slutet system.
- Installera filter/granulatfällor i anläggningens brunnar.
- Borststationer vid in- och utgångar.
- Sarg runt planen.
- Skrapgaller vid entrén.

Om EU beslutar om ett förbud att sälja gummigranulat är omställningsperioden enligt förslaget 6 år. Det innebär att det efter 6 år inte kommer vara möjligt att köpa gummigranulat för att fylla på befintliga planer. En konstgräsplan har en livslängd på cirka 6-8 år vilket innebär att konstgrässystemen ändå behöver bytas ut efter cirka 6-8 år. Förhoppningsvis finns det då ett mer miljövänligt alternativ som både är säkert och har bra spelegenskaper.

Ekonomiska konsekvenser

Gummigranulat är det billigaste alternativet vilket ökar möjligheterna att inkomna anbud ryms inom kultur- och fritidsnämndens budgetram.

Kommunala mål

Kultur- och fritidsnämndens mål för 2023 anger bland annat följande:

Ett mångfasetterat kultur-, fritids- och idrottsliv

Mötesplatser och anläggningar upplevs trygga och välkomnande

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Jämställdhet handlar om att alla, oavsett kön, ska ha samma möjligheter och rättigheter att forma samhället och sina egna liv och förutsätter en jämn fördelning av makt och inflytande. Inom idrottsrörelsen ska alla ha rätt att vara med som utövare och kön ska inte utgöra någon begränsning.

Jämställdhet ska genomsyra idrotten. Kommuninvånare ska utifrån behov och intressen ha likvärdiga förutsättningar att utöva idrott och motion. Tillgänglighet, bemötande och kunskaper om pojkars och flickors olika

förutsättningar beaktas alltid i befintliga anläggningar och i projektering, byggnation och drift av nya anläggningar.

Samråd

Samråd har skett med Hållbarhetsenheten som lämnar följande synpunkt:

Utifrån de erfarenheter kommunen/invånarna gjort av alternativa material kan gummigranulat användas i de här fallen under förutsättning att de åtgärder som nämns i tjänsteskrivelsen för att begränsa spridning av granulat, också införs. Vidare är det utifrån Kemikalieprogrammet viktigt (så som det också står i tjänsteskrivelsen) att bevaka utvecklingen inom alternativa fyllnadsmaterial kontinuerligt, för att kunna ersätta till mer miljövänligt material när så är möjligt.

Hållbarhetsenheten har inget att erinra till förslag till beslut.

Uppföljning och utvärdering

Kultur- och fritidsförvaltningen återkommer till kultur- och fritidsnämnden med uppföljning av de olika anläggningsprojekten.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information enligt 19 § medbestämmandelagen har lämnats.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Karin Olanders

Beslutet skickas till:

-